

aan de armen, de zwakken, de ellendigen. Twintig jaren was hij oud, toen alle zondagmiddagen de gevangenen in de kapel van het tuchthuis bijeenkwamen, om den jongen filantroop te hooren. Kortom, hij was roemvol begonnen te zorgen voor hen, die in den levensstrijd gewond raakten of vielen; lang vóórdat de verschrikkingen van de slagvelden zijn hart deden trillen.

Toen hij een heel klein ventje was, namen zijn ouders hem mede op een speelreisje naar Marseille. Op het bagnò van Toulon zag hij de geketende, mishandelde galeiboeven.

Dit schouwspel heeft een onuitwischbaren indruk op zijn jongenshart achtergelaten. De galeistraaf scheen hem een monsterachtige, maatschappelijke onrechtvaardigheid toe.

Een trek nog uit zijn kindsheid. Toen de Samaritaan van Solferino vier jaar was, las zijn moeder hem eens La Fontaine's fabel van den wolf en het lam voor. Henry luistert onrustig toe, maar kan niet verdragen, dat de wolf het onnoozele dier verslinden zal. Plotseling barst hij in snikken uit en roept toen stampvoetend: „Je ne veux pas qu'il le mange.” Met geen mogelijkheid was hij tot bedaren te brengen.

Dit was een kinderlijke uiting van hetzelfde medelijden, dat hij als man zou gevoelen voor de brave jongens, die men op de slagvelden laat sterven; die gedwongen zijn, soldaat te worden en vaak niet weten, waarvoor zij hun bloed storten. Dat medelijden heeft ons het Roode Kruis geschonken.

De geschiedenis van het R. K. is zóó innig saamgeweven met het leven van zijn stichter, dat het een zedelijke misdaad zou zijn hen te scheiden. Die overtuiging heeft ook de jongste schrijver van de historie van het R. K., dr. Colleville, gekoesterd, 1) wiens geschrift insgelijks voor het onderzoek naar voorgangers van het R. K. groote waarde bezit.

Op den weg door Léonce de Casanove aangegeven, 2) is Colleville voortgeschreden. Menigen voorlooper van het R. K. heeft hij gevonden in overeenkomsten (cartels) 3) tusschen de oorlogvoerenden, waarbij de onschendbaarheid van gekwetsten gewaarborgd werd; of in de oprichting van lazerets en hospitalen, als anderszins. Dan komen de humaniteitsverdragen van 27 Juni 1743 tusschen Frankrijk en Engeland en van 19 Oct. 1757 tusschen Frankrijk en Pruisen. In deze verdragen werd voor het eerst de onschendbaarheid der hospitalen afgekondigd. In het laatste is zelfs de bepaling opgenomen, dat de gewonde gevangenen na volkomen genezing naar hun haardsteden gezonden zullen worden.

Maar hoe droevig is de praktische uitkomst van dr. Colleville's onderzoek! „Malheureusement, tout cela n'était que de la théorie.” In de oorlogen van Lodewijk XIV werden de gewonden aan een vreeslijk lot overgelaten. De cartels kwamen alleen den bevoorrechten officiersstand ten goede. De soldaat

1) Historique de la Croix Rouge, par le Dr. Colleville, Lecture faite à l'Académie nationale de Reims, le 13 Juni 1890, pag. 31.

2) In zijn La Guerre et l'Humanité au XIXe Siècle. Paris 1869. (épuisé).

3) O. a. de conventie tusschen den hertog van Parma en de stad Doornik, 1581; het cartel tusschen Zweden en den keizer 1642; tusschen Frankrijk en de Vereenigde Nederlanden, 19 Mei 1675; tusschen Frankrijk en Savoye, 1690. Colleville t. a. pl. blz. 6. v.